

I. évfolyam 8. szám 1990. augusztus

HÍRMONDÓ

KÉPEK-LAPOK 1988-1990

Válogatás az új könyvtár vendégkönyvének beírásából és a látogatások, rendezvények képeiből.

NEMZETISÉGI NAP BÁNKON

24. alkalommal rendezik meg augusztus 3-4-én a bánki nemzetiségi napot, izéltől néhány programra hívjuk fel olvasóink figyelmét:

3-án este egy szlovákiai és egy francia hagyományörző csoport mutatkozik be a vízszínpadon

4-én 14 órakor ökumenikus istentisztelet lesz a bánki templomban 16 órakor hagyományörző csoportok felvonulása népviseletben

17 órakor gálaműsor a vízszínpadon: "Vasárnap a faluban" 14 együttes részvételével.

A rendezvény ideje alatt vásár is lesz, s aki megéhezik, a látogatók szeme láttára készített tájjellegű ételek közül válogathat. S, ha már Bánkon vagyunk, feltétlenül érdemes felkeresni a Szlovák Nemzetiségi Tájéázat is.

A tájházat egy, a múlt században épült lakóházban rendezték be. A ház eredeti beosztása szoba, konyha, két kamra és istálló volt. Az épület szarufás-kakasülős nyeregterejét poltári cserép fedi. A szabadkéményes ház első három helyisége az első világháború időszakának módos paraszti tárgyi világát idézi. A szobát épített takaréktűzhely fűti, mellette felvetett ágy, átellenben sarokpad található. A kamrában hombár, terménytartók és a szántóföldi munkák eszközei vannak. A második kamrában Nógrád megye szlovák népviseleteit és népművészetét feldolgozó kiállítás látható.

Az udvaron Lалуja András szobrászművész szobra, egy főkötös menyecske bronzportréja köszönti a látogatókat.

A szlovák tájház Bánkon a Fő utca 98. szám alatt található.

ÉVFORDULÓ

200 éve, 1790. augusztus 8-án született Sződemeteren. Költő, kiemelkedő reformkori politikus, neves szónok a magyar kritika egyik jelentős képviselője. Korán árvaságra jutott, bal szemére himlőben megvakult, gyenge testalkatú, érzékeny, de éles eszű, fogékony gyermek volt. A debreceni kollégiumban tanult. Az iskola merev rendjével, ridegségével taszította a szeretetre vágyó fiút, ugyanakkor a könyvtár és saját könyvei -alapján ott kezdte kiépíteni hatalmas műveltségét. Görögül, latinul, franciául, németül jól tudott. A nyelvújításban Kazinczy oldalán állt. Iskolái után Pesten, Sződemeteren és Álmosdon lakott, majd a szatmári Csekére költözött, és itt élt

haláláig, 1838-ig. A vidéki élet nyomasztja, csak a barátságok és a nyelvújítási harc élteti. Változást élete második felében a közpályára lépése hozott. Szatmári főjegyző lett, Eötvös Mihállyal együtt Szatmár megye követe, az alsótábla ellenzékének egyik vezére. Mint "veszedelmes demokrata elveket valló és népfelszabadító" politikust, a kormány titkon figyeltette is. Élete végén már kiegyensúlyozott, küzdelmekől megacélozott lelkű férfi, aki kiáll politikai nézetei mellett, elkötelezett, hű hazafi és testvére gyermekének nevelője. 1838. augusztus 16-án egy hivatalos kiszállás alkalmával meghűlt, s egy heti betegség után, augusztus 24-én meghalt.

Irodalmi helyét és jelentőségét Révai József így határozta meg: "Két nagy népforradalmi korszakot kapcsol össze, de az egyikhez későn, a másikhoz korán érkezett. Híd Batsányi és Petőfi közt. A maga írói generációjában egyedül tartozott ahhoz a költői típushoz, mely népének szolgálatában elválaszthatatlan egységbe forrasztja a költészetet és a politikai cselekvést."

Kölcsey Ferencről szóló könyvek a könyvtárban:

Rohonyi Zoltán: Kölcsey Ferenc életműve. 1975.

Szauder József: Kölcsey Ferenc. 1955.

Szentimrei Jenő: Ferenc tekintetes úr.

Kölcsey Ferenc életregénye.1939.

AJÁNLÁS

Könyvtárunkban 36-féle olyan - 1872 és 1956 között megjelent - újság, hetilap található meg MIKROFILMEN, amelyeket eredeti, kézbevehető formában nem tudunk beszerezni. Ezek közül most a legérdekesebbekre kívánjuk felhívni olvasóink figyelmét.

NÓGRÁDI LAPOK

1873 januárja és 1944 októbere között megjelent hetilap. Az egyik leghosszabb életű újság, a mindenkori kormánypárt helyi, "félhivatalos" lapja volt. Kezdetben a Deákpart közlönyeként jelent meg. Az első években munkatársa volt Mikszáth Kálmán is, akinek számos tárcája jelent meg a lapban. Későbbi szerzői közül Komjáthy Jenőt és Reviczky Gyulát is érdemes megemlíteni. A lap címe többször is megváltozott. A címváltozás mindig együtt járt politikai nézeteinek változásával.

LOSONCZI HÍRADÓ

A megyei sajtókiadás egyik érdekes vállalkozása volt. 1878 júniusa és 1880 januárja között jelent meg. A lapot a Zagyvapálfalván

tanítóskodó, hányatott sorsú Sárosi Márton János szinte egymaga szerkesztette. Bátor, szókimondó cikkeiben állandóan bírálta a megye visszasságait. Emiatt sok támadás érte őt. A lap tipográfiaja, tördelése merőben eltért a többi megyei laptól.

SALGÓTARJÁNI LAPOK

1902 júliusa és 1908 májusa között jelent meg. A lap írásai általában közérdekű salgótarjáni kérdésekről szóltak, mint például bíróválasztás. a polgári iskola létesítése, stb. A hírek is zömmel a városra és környékére vonatkoztak. Tárcákat, verseket, elbeszéléseket is közöltek. A lapban megjelent hirdetések is rendkívül figyelemreméltóak.

Mikrofilmjeink - leolvasókészülékkel együtt - a 109. számú kutatószobában vannak elhelyezve. A kutatószobára az igényt az olvasótermi felügyelőknél lehet bejelenteni.

ÚJ CD-LEMEZEINKBŐL

1. Jor Ellington /Modern Jazz Quartet. / New York: EAST-WEST, 1988.

A Modern Jazz Quartet 1951-ben alakult. A hanglemezen zenélő együttes /John Lewis, Milt Jackson, Percy Heath, Connie Kay/ 23 évig dolgozott együtt. A kvartett pályája a klasszicista jazz betetőzését jelenti, szintézis a komponált műzene és az improvizált

jazz között. Magas színvonalú, egyéni hangvételű zenéjükkel maradandó zenei értéket hoztak létre.

2. "Fekete tűz" / Kalyi Jag. - Bp.: Hungaroton, 1989.

Az együttes tagjai hagyományos cigány folklórt játszanak és énekelnek. A hanglemeze kerűlt népdalok szövege, dallama

eredeti, de feldolgozásuk módja már az együttes leleménye. A dalok többsége cigány nyelvű.

3. 32 Superhits.- U. Germahy Frechen DELTA - Music, 1988.

A lemez 32 könnyűzenei felvételt tartalmaz hangszeres előadásban.

AUGUSZTUS 20— ISTVÁN-NAP

Augusztus 20-át, első királyunk, Szent István névnapját hosszú évszázadok óta ünnepli a magyarság. Szent István alakját megkülönböztetett tisztelet övezi. Szentté avatását Szent László király kezdeményezte 1083-ban, amikor sírjánál csodák történtek koporsója feltárásakor. Épen maradt jobb kezét a kor szokása szerint drága mivű ereklyetartót.)-) foglaltatta, mely mindmáig fennmaradt. A Szent Istvánról elnevezett budapesti bazilikában őrzik.

Székesfehérvári sírjához a középkortól fogva tízezrek zarándokoltak, nemcsak magyarok, hanem idegen nemzetiségűek is. Jobbja a magyarság legtiszteltebb, szimbolikus jelentőségű - hazát védő - ereklyéje, melynek századokon át kalandos sors jutott. Bár tiszteletét már az Aranybulla előírta, mégis templomról templomra vándorolt, míg 1771-ben Budára került. Azóta hordozzák körül ünnepélyes körmenetben augusztus 20-án.

Augusztus 20. elsősorban nemzeti és egyházi ünnep, de később hozzákapcsolódott az alkotmány és az új kenyér ünnepe is. Az ünnep jellegét az adta meg, hogy a falusiak e napon, amikor az aratás és a gabona betakarítása már befejeződött, de a szüret és az őszi munkák még nem kezdődtek meg a városba utaztak, ott elintézték a télire szükséges bevásárlásokat.

KÖNYVTÁRNAK IS KELL A CÉGÉR!

Az intézményünk bejáratát díszítő feliratot Kő Pál szobrászművész készítette 1988-ban. A végvári vitéz idéző alak: Balassi Bálintot is jelképezi. A művész 1941-ben született Hevesen. 1963-1968 között a Képzőművészeti Főiskola növendéke volt. Első kiállításait 1970-ben rendezte meg Balassagyarmaton és Salgótarjában. Szondi-emlékművét (szarkofág) 1989-ben avatták fel Drégelypalánkon.

Munkácsy-díjas. A Képzőművészeti Főiskola tanára.

GYEREKEKNEK

REJTVÉNY

Tudod-e?

Rekordok az állatvilágban

A leglustább

A leglustább állat a lajhár: hosszú karmú, izmos lábaival átöleli a trópusi őserdő fáinak ágait, és egész nap háttal lefelé csüng. Nagy lomhán tolja magát ágról ágra, s míg a fát teljesen le nem legelte, nem is száll le róla; csak ha nem talál rajta több élelmet, szánja rá magát, hogy odébbvonuljon. Ilyenkor szinte bosszantó lassúsággal kecmereg lefelé. Olyan keveset mozog, hogy hasán gyakran moszatok telepednek meg, s ettől az állat zöldes színű lesz.

VAKÁCIÓ Ó Ó I

Szünidei program augusztusra

Minden hétfő, szerda, péntek - AMIT SZERETNÉL! /Videó, kívánság szerint/

2. Csütörtök - Hiszed, nem hiszed? /füllentünk/

7. Kedd - Kérdezz, felelek mindenre /vetélkedő/

9. Csütörtök - Lakóhelyünk, a Föld /környezetvédelmi foglalkozás/

14. Kedd - Játsszunk bábszínházat!

16. Csütörtök - Fűzzünk, fűzzünk valamit... /gyöngyfűzés/

21. Kedd - Városunk, Salgótarján /városismereti játék/

23. Csütörtök - Apáról fiúra /palóc

28. Kedd - Az okos lány /mesefoglalkozás

30. Csütörtök - Máktündérek csutkanépek /játékkészítés termékekből/ Kezds de. 10 órakor ,
Csoportok is kérhetik bármelyik foglalkozást.

VIDEÓMOZI

"Sikerfilmek újra-videón" (előadóterem)	30. 17.00 Eldorádó (magyar film, r.: Bereményi Géza)	15.00 A csodálatos papucs
2. 17.00 Szoknyás Faust (spanyol-olasz filmkomédia, r.: Hereida, J.)	Szünidei matiné (gyermekkönyvtár)	(báb- és rajzfilm-összeállítás)
9. 17.00 Tű a szénakazalban (angol kalandfilm, r.: Marquand, R.)	1. 15.00 Atontiangya (amerikai rajzfilmsorozat)	29. 15.00 Kiváncsi Fáncsi (rajzfilm, r.: Tordon Ákos)
16. 17.00 Mindhalálig zene (amerikai film, r.: Fosse.B.)	8. 15.00 Cimborák (magyar film, r.: Homoki-Nagy I.)	
23. 17.00 Rain Main (amerikai film, r.: Levinson,R.)	15. 15.00 Spedy Gonzales (amerikai rajzfilm, r.: McKimson.R.)	22.

NYELVTANFOLYAMOK A MEGYEI KÖNYVTÁRBAN

Szeptemberben újra indítjuk tanfolyamainkat. Megfelelő számú jelentkező esetén:

ANGOL kezdő és haladó FRANCIA kezdő és haladó NÉMET kezdő és haladó

csoportok indulnak felnőttek és gyermekek részére.

A felnőtt-tanfolyam óraszámja 120

(heti 2x2 óra), díja: 6.000 Ft.

A gyermektanfolyam óraszámja 80

(heti 1x2 óra), díja: 4.000 Ft.

Jelentkezési határidő: augusztus 31.

Telefon: 14-929/27, 14-954/27

A HÓNAP KÖNYVE

Kölcsey életművéből 1834-ben írott Parainesis c. művét választottuk ki. Ezt a művet unokaöccséhez, Kölcsey Kálmánhoz írta. A mű felfogható Kölcsey világnézetének legteljesebb összefoglalásaként. Filozófiai, történelmi, politikai és erkölcsi tapasztalatait, tudását és személyi fejlődését egységesítve s új, magas szintre emelve néz szembe itt az író az egyén, nemzet és emberiség meg a haladás alapvető kérdéseivel: ez a sorozat a szerkezet gerincét is jelzi. Érzés és gondolkodás szenvedésekben felerősített és tudatosított szűkségszerűségéből indítja gondolatmenetét, egyszerre vetve be személyes tapasztalatot és általánosítva az emberi nem fejlődését; innen szervesen következhet ifjúkorának felidézése, majd a "megszentelt tárgyak", haza, erény és emberiség meghirdetése. A Parainesis irodalmunk legszebb művei közé tartozik. Az ember történelmi felemelkedésébe vetett hit és bizalom teszi azzá, amely

a kiábrándító tapasztalatok után is valósággal átfényesíti az eszmefuttatás lapjait. Ez a felemelkedés a gondolkodó szerint egyedül a társadalmiság útján, az emberek közös célra való egyesülésén át valósítható meg. Légy önmagad, de önmagad csupán mások között, másokat alakítva és másoktól alakítottan lehetsz - ez Kölcsey legfőbb tanítása.

Végezetül álljon itt még két gondolat a műből:

"Fogadd el a jót mástól, de vizsgálgva; s ten meggyőződésedet könnyen ne változtasd. Változékonyság és fejeskedés egyformán nagy hibák."

"Törekedjél való nagyságra, ha magadban erőt érzesz; de színlelt nagyságot mutogatni, gyalázatnak tartsd. E színlés a hazugság minden fajai közt legundokabb."

KIÁLLÍTÁS

Augusztus 25-ig KÖRNYEI GYULA FOTÓKIÁLLÍTÁSÁ-t tekinthetik meg könyvtárunkban.

Szeptember első hetében SZATYOR GYŐZŐ Kalevala-illusztrációból nyílik tárlat az emeleti kiskalórián.

ÚJ KIADVÁNYAINK

Második ízben jelentettük meg a VIDEÓJEGYZÉK-et.

Az új, kiegészített katalógusban filmcímek, rendezők és műfajok szerint lehet visszakeresni a könyvtárunkból kölcsönözhető videófilmeket.

Kiadványunkat ajánljuk minden videóklubtag és filmbarát figyelmébe.

A jegyzék megvásárolható a könyvtár audiovizuális részlegében.

Ára: 20 Ft